



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ascensus Moysis in montem Seu De Oratione Tractatus Tribus Stationibus ac vijs Purgatiua Illuminatiua Vnitiua distinctus

Crombecius, Johannes

Avdomari, 1618

1. De natura orationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38133

ardens super verticem montis, in conspectu filiorum
 Israël. Ingressusq; Moyses medium nebulae, ascendit
 in montem, & fuit ibi quadraginta diebus &
 quadraginta noctibus.

TEXTVS PRIMVS.

Ascende

DE NATVRA ORATIONIS.

De vir-
 tuibus
 tractandi
 ratio op-
 tima.

Qui de virtutibus tractant,
 varij varios saepe fines sibi
 proponunt. Nonnulli earum
 naturam investigant, & in
 illa sola cognitione acquies-
 cunt. Alij scientiae cupiditate incitati, docti
 ac sapientes magis dici, quam esse desiderant,
 sola illa laude contenti. Alij ad dicendum
 ac suadendum, scientiam hanc comparant,
 parum solliciti an disertis sermone, disertine
 ac destituti virtute habeantur, modò eloquē-
 tes aestimentur: vt qui in arbore folia admi-
 retur, fructus negligat. Optime ij de virtuti-
 bus tractare videntur, qui & naturam virtu-
 tum apprimè investigare, nosq; desiderant;
 omne tamen studium ac cognitionem ad
 praxim referunt, eum imitati, qui vineam
 plantat & colit; qui agrum semente inuesti-
 tit, vt vinum delibet atq; hauriat, panemq;
 facietur.

2. De

2. De natura virtutum tractare, haud ita forte difficile est. Sed earum usu atq; exercitatione imbui, illustrari, accendi, atque ex hoc fonte rivos producere, salientes aquas huc illucq; dispergere, audientes madefacere; ex hoc igne flammam, ignitasq; sagittas acuere, Deo, rationiq; saxeos animos rumpere ac subjicere, *hoc opus, hic labor est.* Solent homines avidiores esse scientiæ, quam laboris & virtutis; sine qua tamē parum proderit omnis eruditio, quæ inflare solet non ædificare.

3. De natura orationis disserere non admodum laboriosum videbitur. Rationem vero ac methodum convenientem tradere, & rudes in sublime transvehere, manuq; ducere, experientiæ est; quam etsi non profitear, imitabor tamen. *Ruth peregrinam, ut mesorum sequens vestigia, spicas colligam remanentes.* Quod à Patribus didici; quod in alijs observavi; quod à puero audivi, non gravabor micarum mearum sub mensa Dominorum collectarum alios facere participes.

4. Quia verò omnis quæ à ratione suscipitur, aliqua re institutio, debet à definitione proficisci, ut intelligatur id de quo disputetur, merito quæri potest; num oratio sit mentis in Deum elevatio: id enim asserere videmur dum hoc textu primo ascensionis nomen ceteris præponimus. Vox ipsa nihil tale præfert. Est enim orare, precari, supplicare, rogare eum, à quo

A 2

quip-

*Virtutē
praxis,
theorie
presertim
da.*

Rut. 28

Quod à 14.

Cic. l. 1.

*Oratio
quidē*

NVI

416

Item. 5. quippiam obtineas. Ita enim Sanctus Basilis
ora. in Ius. Oratio, inquit, est boni cuiuspiam petitio,
uarii. qua à pijs effunditur. Bene quidem a pijs; si qui
Iulian. tamen nondum pijs; instent, vt tales evadant,
 non excluduntur: & illi pijs in hoc genere

Iudit. 9. censendi sunt, qui ex pio motu ad Deum re-
 16. currunt, cui humilium, & mansuetorum semper

Psa. 101. placuit deprecatio. Respicit in orationem humilium,
 18. & non sperni: preces eorum. Preparationem cordis

Psal. 9. eorum audit eius auris; & si quis dicat Confitebor
 17. adversum me iniustitiam meam Domino, audiet; &

Psal. 31. tu remisisti impietatem peccati mei.

14. 5. Vt autem scriptorū varia loquendi de ora-

Tres in oratione ratio clare cognoscatur: tres in orante
 oratione actus distinguendi veniunt. Qui petere vult,
 actus ob- aliquid desideret, oportet: desiderium enim,
 fervendi petitionis origo est. Quid enim preceris, si

1. nullo traheris desiderio? Quod si desiderium
 Deside- ferueat, etiam oratio ardens subsequetur.

2. Desiderium tamen hoc, in se oratio non est.

6. Alter actus est expositio practica desiderij
 Petitio. nostri, qua Deo persuadere conamur, vt de-

desiderium nostrum impleat, idem idem vrgēdo,
 do, precando, rogando vt votis p̄ e respondeat.

Si quid optemus, quod in potestate nostra sit;
 tra sit; ex vi & imperio voluntatis, effectus

statim enascitur; vt qui ambulare desiderat,
 posito efficaci voluntatis imperio, ambulat.

Qui à subdito quippiam fieri cupit, mandat,
 & per obligationem famulo, imposita rem

per

perficit. At in potestate voluntatis nostræ non est, divinam virtutem seu potentiam executivam Dei, proxime applicare ad operationem, sicut vires animæ nostræ operationi admovemus. Neq; etiam mediate seu interposito instrumēto aut administro, imperioq; adhibito; veluti cum inferiorē applicamus, & obligationem imponimus. Nihil habent homines quod Deo imperent, sed nos eius omnes subditi & servi; Si quid ab eo obtinere cupimus, id infimis precibus, expositone necessitatis nostræ, confidentiæ, ac recurus ad ipsum, qui nihil odit eorum quæ fecit, summaq; animi demissione eundem inflectere, perimovere, atq; vt nobis quod petimus largiatur, inducere conamur.

7. Actus tertius, noster non est, sed Dei indulgentis ac concedentis quod petimus, estq; collatio ac consecutio beneficij desiderati. Primus non est oratio, nam desiderium motus est animi, quo rem amatam appetimus, & in eam ferimur. Hic motus ad orandum impellit, non orat. Collatio beneficij, non est oratio, sed illam sequitur vt fructus, & desiderij, & orationis. Ex quo patet S. Basilium naturam orationis optime expressisse cum eam *boni cuiuspiam petitionem esse* definivit.

8. Quia verò qui orat cum Deo loquitur; nec enim putandum est Deum omnino tacere. Ille namq; nos ad orandum impellit, auctore

3.
Beneficij
consecutio.

Oratio,
colloquiū
cum Deo
dicitur.

A 3

Apos-

NVI

446

Rom. 8. Apostolo. Spiritus, ait, adiuvat infirmitatem nostram: nam quid oremus sicut oportet, nescimus, sed ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Cum autem spiritus postulare dicatur, non sine nobis postulat, sed impellit nos, & suggerit viresq; suppeditat, ac desideria ad rite postulandum. Unde subiicit Apostolus.

Deum e- Qui autem scrutatur corda, scit quid desideret spiritus, quia secundum Deum postulat pro sanctis: *riam lo-* nempe sanctos, quod Deo placitum est postulare facit: Consequenter etiam Deus votis *qui in o-* nostris, ac orationi respondet, nobisq; colloquitur, lumina desuper effundens, & scientiam quandam mysticam; Atq; hæc cognitio, ab usu, & experientia petitur, eaq; causa est, cur Sancti Patres, orationem sermocinationem,

Oratio- ac colloquium cum Deo indignant. Certe *ne I. de* Gregorius Nissenus conversationem cum Deo; *oratione* Chrysostomus, colloquium appellant; quod *Domini-* qui orent, conversentur, sermocinentur, colloquantur cum summa illa Majestate. *ca.* *Oras* Hom. 30 (ait Beatus Hierony.) loqueris ad sponsum: legis, *in Gen.* ille tibi loquitur.

Epist 22 9. Discrimen illud est inter lectionem & orationem. Qui legit oculos per scripturarum *ad Eust.* lineas, verba, atq; sententias diffundit, & si *de custo-* di virgi. pius adsit attentusq; animus, interno susurro, *Discrimē* divinus spiritus admiranda suggerit; lumine *inter O-* cælesti, paginis cordis nostri illustratis, scripturam novam exarat, & verba, sententiasq; *ra. et lec-* tionem. longe

longè sapidiore ingenerat. Quod olim Spiritus Sanctus dixerat, *Et erunt omnes docibiles Dei.* Ioan. 6. nu. 45.
 Hoc experiuntur, qui eo spiritu, quo res sacra scriptæ sunt, oculis hauriunt. Isa. 54. nu. 13.

10. Qui ergo orationi dant operam, Deo loquuntur, & ipso pariter Deus alloquitur. Iisdem pene verbis, hoc ipsum diuini criminis, explicat B. Augustinus. *Oratio tua locutio est ad Deum. Quando legis, Deus tibi loquitur; quando oras, cum Deo loqueris.* In Psal. 85.

Quid vero excellentius, vermiculum terræ, accessum ad tantam habere maiestatem? Ad Principes non patet aditus, ut eos videas, & libellum tuum porrigas, quot horas perdere, quot molestias devorare, quot animi motibus percelli necesse est? Oltiario alio non est opus, quàm ut ardenti desiderio pulles; adhibita diligentia quæras; Luc. 11. prece supplici postules. *Pulsate, ait: Et aperietur vobis, quærite & invenietis, petite & accipietis.* At ubi? omni loco, hora, quicquid volueris. O si hæc doctrinam experti mortales! vobis: frequentiores, sane ad ianuam Regis æterni accederent, & quanto ijs ditiores forent, qui in aula porticibus solliciti ambulant, & multis annis evolutis egeni, frustratiq; in palatijs conestescunt. Verùm hi promissionem eam non habent, quam Salvator noster, qui mentiri non potest, nobis verbo, scriptoq; confirmavit. *Si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis.* Ioan. 16. nu. 23.

NVI
416